

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Prvi polazni tekst

Vjenceslav Novak, *Posljednji Stipančići*

U takvoj neprekidnoj tišini gojila se uz Valpurgu Lucija, dočim je sin Juraj pripao skroz ocu od onoga dana kad je počeo da uči čitati. Lucija je bila vrlo živahna djevojčica, te je Valpurga poradi toga pretrpjela mnogo prigovora od Stipančića koji je uopće za Luciju malo mario i samo jedno u pogledu njezinoga odgoja odrješito zahtijevao: da ne smije na ulicu gdje bi došla u dodir s gradskom dječurlijom... Mala bi se s velikom radošću, kad bi samo mogla, ukrala na presvođeni hodnik i gledala kao u čudu onaj slobodni plavi prostor nad crvenkastim krovovima susjednih kuća i pitajućim očima ispitivala kao zagonetku tijesnu uličicu kojom bi prošao sad koji odrasli čovjek a sad proletjelo koje dijete. A tek kad bi se zaletjela na trg djeca – njezina bi se duša od sreće smijala njihovoj igri i svojim malim ručicama uhvatila bi se zida i plesala i vriskala od radosti jednako kako su slobodni njezini vršnjaci i vršnjakinje izvodili svoje živahne kretove u svakojakim igrama... Djece bi onda nestalo, a ona bi gledala zamišljenim očima pravcem kud bi ih nestalo: Što je tamo? A kad bi njezino blijedo lice dobilo živahniji izraz probuđene želje da se zaleti za svojim vršnjacima, eto glasa stare Veronike: – Isuse i Marijo! Da te vidi milostivi gospodin!... Ti bi i na stube i možda – Bog budi s nama – na ulicu! – U glavi stare Veronike odrazilo se na svoj način Stipančićevo uvjerenje da će rođeno gospodstvo djece stradati ako zađu na ulicu među običnu gradsku djecu.

Drugi polazni tekst

Dinko Šimunović, *Duga*

Pa koliko je bila vitka, tako je hitro i skakala, da bi svak, čim je vidi, pomislio na srnu makar i ne znajući kako je zovu. Žarke joj oči tako su se sjale te bi mislio da su za sve prije nego za san. A bilo je samo deset godina toj Srni. (...)

Serdar i Serdarovica mislili su da se ne pristoji njihovoj kćeri kad mu drago pjevati i koju god pjesmu, zato što je bila žensko i zato što još nijesu kupili glasovira. A radi toga što je bila žensko, kratili su joj mnoštvo stvari, pa i stoga što su bili bogatiji od drugih.

Majka i u polusnu opazi na prozoru djevojčicu.

– Brunhilda!

– Brunhilda! – ponovi za njom kao jeka otac.

– Past ćeš sa prozora, Brunhilda!

– Pa još si goloruka! Je li te ko vidio, Brunhilda? Kakva si to ti djevojčica!

– A je li na tebi sunce? Bože sveti, brzo unutra, Brunhilda.

I tako je Srna slušala svaki dan bezbrojne opomene za svoju lakoumnost, osobito kad bi htjela da učini nešto što se dopušta samo dječacima. (...)

Ali i jesti nijesu joj nikada do sita davali: „Dječaci mogu žderati koliko hoće. Oni treba da budu veliki i jaki, a ti moraš biti tanka i vitka.” – „I ne smiješ trčati jer se to djevojčici ne pristoji.” – „A mogla bi pasti i nagrditi lice”, govorili su naizmjenice Serdar i Serdarovica.

Smjernice

- Predstavite roman *Posljednji Stipančići* u kontekstu književnopovijesnoga razdoblja u kojemu je nastao.
- Portretirajte Luciju Stipančić na temelju djela u cjelini.
- Usporedite polazne tekstove.
- Protumačite na temelju čitateljskoga iskustva kako odgoj i društvena sredina određuju živote žena.
- Obrazložite svoje tvrdnje.